

KONSPEKT WYKŁADÓW

PODSTAWY GOSPODARKI LEŚNEJ - DOKUMENTACJA URZĄDZANIA LASU - PLAN URZĄDZANIA LASU I UPROSZCZONY PLAN URZĄDZANIA LASU

Podstawowym dokumentem określającym zasady gospodarki leśnej jest Plan urządzenia lasu (zgodnie z art. 6 ust.1 ustawy o lasach). Dokument ten jest opracowany dla określonego obiektu i zawierający opis i ocenę stanu lasów oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej. Plan ten jest zatwierdzany przez Ministra właściwego do spraw środowiska (art. 22 ust. o lasach).

Uproszczony plan urządzenia lasu obejmuje swoim zasięgiem obszar co najmniej 10 ha stanowiący zwarty kompleks leśny (KL). Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o lasach w opracowaniu tym zawarte są informacje dotyczące:

- 1) skróconych opisów lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia,
- 2) podstawowych zadań dotyczące gospodarki leśnej.

Ustawa o lasach w art. 22. określa, że:

1. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza plan urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa oraz uproszczone plany urządzenia lasu dla lasów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.
2. Starosta, po uzyskaniu opinii właściwego terytorialnie nadleśniczego, zatwierdza uproszczony plan urządzenia lasu.
3. W terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu uproszczonego planu urządzenia lasu nadleśniczy może zgłosić zastrzeżenia. W razie upływu tego terminu uważa się, że nadleśniczy nie zgłasza zastrzeżeń.
4. Minister właściwy w sprawach środowiska nadzoruje wykonanie planów urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa oraz wykonanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.
5. Starosta nadzoruje wykonanie zatwierdzonych uproszczonych planów urządzenia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa.

Warunki i zasady opracowania planów urządzenia lasów i uproszczonych lasów określono w rozporządzeniu ministra środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. z dnia 26 listopada 2012 r.)

Plany urządzania lasu oraz uproszczone plany urządzania lasu wykonuje się raz na 10 lat:

- w odniesieniu lasów będących w zarządzie Lasów Państwowych; na zlecenie i koszt Lasów Państwowych;
- dla lasów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa wykonuje się na zlecenie i koszt Agencji Nieruchomości Rolnych;
- w odniesieniu do lasów nie stanowiących własności SP należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych na zlecenie starosty wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej;
- dla pozostałych lasów na zlecenie i koszt właściciela.

W przypadku lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa, a charakteryzujących się rozdrobnieniem oraz powierzchnią do 10 ha zadania z zakresu gospodarki leśnej określa decyzja starosty wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasu (art. 19 ust. 3 ustawy o lasach). W odniesieniu do tego typu lasów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa zadania z zakresu gospodarki leśnej na podstawie inwentaryzacji stanu lasów określa nadleśniczy. Inwentaryzację stanu lasu dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa przeprowadza się na zlecenie starosty wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej. Informacje zawarte w planach urządzania lasu dla Lasów Państwowych obejmujących obszar nadleśnictwa są do uzyskania w właściwych nadleśnictwach oraz w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych. Informacje zawarte w uproszczonych planach urządzania lasu może uzyskać w urzędzie starosty oraz w nadleśnictwie, któremu starosta powierzył w drodze porozumienia prowadzenie w jego imieniu spraw z zakresu nadzoru nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

Osoba fizyczna, będąca właścicielem lasu otrzymuje wypis z części opisowej uproszczonego planu urządzania lasu dotyczący lasu stanowiącego jego własność w postaci załącznika do aktu zatwierdzającego plan.

Planu urządzania lasu dla Lasów Państwowych obejmujący obszar nadleśnictwa znajduje się:

1. we właściwych nadleśnictwach;
2. w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych.

Uproszczony plan urządzania lasów stanowiących własność osób prawnych znajduje się:

1. u właściciela lasu oraz w urzędzie starosty,
2. we właściwych nadleśnictwach Lasów Państwowych.

Szczegółowe dane inwentaryzacji lasu dla poszczególnych obrębów leśnych”, znajdują się w nadleśnictwie oraz Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych. Wgląd do uproszczonego planu urządzania lasu można uzyskać w urzędzie starosty oraz w nadleśnictwie któremu starosta powierzył w drodze porozumienia prowadzenie w jego imieniu spraw z zakresu nadzoru nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

Właściciel lasu będący osobą fizyczną otrzymuje część uproszczonego planu urządzania lasu dotyczącą lasu stanowiącego jego własność – jest to załącznik do aktu zatwierdzającego plan.

Do opracowań kartograficznych stanowiące części składowe planu urządzania lasu zaliczamy:

- Mapę gospodarczą nadleśnictwa; skala 1:5000
- Mapę przeglądową w skalach 1:20 000 lub 1: 25 000
- Mapę sytuacyjną obszaru w granicach terytorialnego zasięgu nadleśnictwa
- Mapę sytuacyjno-przeglądową funkcji lasu
- Mapę przeglądową drzewostanów skala 1:20 000 lub 1:25000.

Ad a. 1. Mapa gospodarcza.

Mapa gospodarcza jest materiałem kartograficznym prezentującym granice i powierzchnie wyłączeń taksacyjnych oraz szczegółów sytuacyjnych; stanowi również kartograficzny podkład do przestrzennego i czasowego planowania czynności gospodarczych oraz opracowania map gospodarczo-przeglądowych i przeglądowych. Materiałem źródłowym do jej sporządzenia jest, zaktualizowana pod względem stanu posiadania, leśna mapa numeryczna, uzupełniona odpowiednio o zmienione oraz nowe szczegóły sytuacji wewnętrznej, ustalone w toku bieżącej inwentaryzacji lasu.

Treść wewnętrzną mapy gospodarczej otrzymuje się poprzez:

- bezpośrednie przeniesienie z zaktualizowanej leśnej mapy numerycznej szczegółów sytuacji wewnętrznej;
- wkartowanie granic wyłączeń i szczegółów sytuacyjnych, które w toku bieżących prac urzędniowych zostały pomierzone na gruncie lub uzyskane z map topograficznych, albo z opracowań fotogrametrycznych (Instrukcja urządzania lasu).

Ad b. Mapa przeglądowa.

Mapy przeglądowe są materiałem kartograficznym służącym do wizualizacji przestrzennej zbioru informacji o siedliskach, drzewostanach, funkcjach lasu itp., na tle oddziałów i

pododdziałów, z uwzględnieniem ważniejszych szczegółów sytuacji wewnętrznej (drogi, cieki itp.) w ramach poszczególnych obrębów leśnych. Treść ta przedstawiona jest na tle sytuacji zewnętrznej, pokazanej za pomocą wybranych elementów topograficznych pozyskanych z map topograficznych lub topograficznych baz danych. Podstawą do wykonania mapy przeglądowej oraz tematycznych map przeglądowych jest matryca mapy przeglądowej, będąca podkładem kartograficznym dla pozostałych map przeglądowych. Materiałem źródłowym do sporządzenia matrycy mapy przeglądowej są mapy: gospodarcza i gospodarczo-przeładowa, a także dane topograficzne. Treść topograficzna wykorzystana jest do uzupełnienia treści zewnętrznej mapy. Natomiast opisową treść mapy uzupełnia się wybranymi danymi z opisów taksacyjnych.

Treść wewnętrzną matrycy mapy przeglądowej otrzymuje się poprzez:

- a. bezpośrednie przeniesienie ze zaktualizowanej leśnej mapy numerycznej szczegółów sytuacji wewnętrznej, skorygowanej podczas bieżących prac taksacyjnych;
- b. wniesienie i redakcję wybranych elementów mapy gospodarczo-przeładowej jeżeli w ramach PUL nadleśnictwa tworzona jest mapa gospodarczo-przeładowa;
- c. wniesienie i redakcję dodatkowych, wymaganych elementów mapy przeglądowej.

Treść zewnętrzną matrycy mapy przeglądowej otrzymuje się poprzez wkartowanie wybranych elementów treści mapy topograficznej pozyskanej z map topograficznych lub topograficznych baz danych (Instrukcja urządzania lasu).

Ad c. Mapa sytuacyjna w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa.

Mapy sytuacyjne są materiałem kartograficznym, służącym do wizualizacji przestrzennej zbioru informacji istotnych dla gospodarki leśnej, ważnych dla zarządzania nadleśnictwem oraz zbioru informacji tematycznych, np. o: obszarach chronionych, funkcjach lasu, walorach przyrodniczo-kulturowych, ochronie przeciwpożarowej, zagospodarowaniu łowieckim itp., na tle oddziałów w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa. Treść ta przedstawiona jest na tle sytuacji zewnętrznej, pokazanej za pomocą wybranych elementów topograficznych pozyskanych z map topograficznych lub topograficznych baz danych.

Podstawą do wykonania mapy sytuacyjnej oraz tematycznych map sytuacyjno – przeglądowych jest matryca mapy sytuacyjnej. Materiałem źródłowym do sporządzenia matrycy mapy sytuacyjnej są mapy przeglądowe, a także dane topograficzne. Treść

topograficzna wykorzystywana jest do uzupełnienia treści zewnętrznej mapy. Opisową treść mapy uzupełnia się natomiast wybranymi danymi z opisów taksacyjnych (Instrukcja urządzania lasu).

Ad d. Tematyczne mapy sytuacyjno-przeładowe.

Tematyczne mapy przeładowe mogą być opracowane w skali 1:50 000 – jako mapy sytuacyjno-przeładowe. W takim wypadku wykorzystywana jest matryca mapy sytuacyjnej. Przy wyborze jej skali należy mieć na względzie, że mapę sytuacyjną obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa można sporządzać w skali 1:50 000 lub 1:100 000, a tematyczne mapy sytuacyjno-przeładowe – w skali 1:50 000. Elementy punktowe stosowane na tematycznych mapach sytuacyjno-przeładowych są określone w tabeli pt. „Symbole obiektów punktowych”, rozdziału IV Instrukcji Urządzania Lasu.

Obiekty powierzchniowe i liniowe dla dwóch tematycznych map sytuacyjno-przeładowych:

- mapy przeładowej lub sytuacyjno-przeładowej obszarów chronionych nadleśnictwa i funkcji lasu,
- mapy przeładowej lub sytuacyjno-przeładowej walorów przyrodniczo-kulturowych.

Ad. e. Mapa przeładowa drzewostanów.

Mapa przeładowa drzewostanów jako opracowanie tematyczne bazuje na matrycy mapy przeładowej. Na mapie przeładowej drzewostanów nie wprowadza się wypełnień dla pododdziałów na nieleśnych użytkach gruntowych. Pododdziały te, sklasyfikowane jako grunty nieleśne (użytki rolne), mają wypełnienie białe. Drzewostany natomiast otrzymują wypełnienia zgodnie z kolorystyką podaną dla mapy gospodarczo przeładowej drzewostanów (Instrukcji urządzania lasu). Na mapie przeładowej drzewostanów, poza opisami umieszczonymi w ramach określonych dla matrycy mapy przeładowej, umieszcza się ponadto legendę związaną z podstawowym tematem mapy .

Opracowanie kartograficzne stanowiące część składową uproszczonego planu urządzania lasu stanowi mapa gospodarcza dla lasów położonych w granicach określonej wsi. Elementami planu urządzania lasu jest skrócony opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, zawierającego informację o:

- powierzchni poszczególnych drzewostanów, gruntów przejściowo pozbawionych roślinności leśnej, a także gruntów przeznaczonych do

zalesienia wynikającej z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,

- opis gatunku drzewa dominującego w drzewostanie, zwanego dalej "gatunkiem głównym", jego wieku i bonitacji,
- charakterystyka miąższości i zadrzewieniu całego drzewostanu,
- informacja o typie siedliskowym lasu,
- informacja o gospodarczym typie drzewostanu oraz zestawienie powierzchni lasów ochronnych.

W uproszczony planie urządzenia lasu ponadto zawarty jest:

- ogólny opis drzewostanów wraz z zestawieniem powierzchni gruntów i miąższości drzewostanu według gatunków głównych i ich wieku;
- rejestru zawierającego:
 - zestawienie powierzchni lasów według gatunków głównych oraz ich wieku,
 - zadania z zakresu gospodarki leśnej;
- kopii lub wyrysu mapy ewidencyjnej gruntów z oznaczeniem działek ujętych w sporządzanym uproszczonym planie urządzenia lasu ¹.

¹ Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. z dnia 26 listopada 2012 r.)